

Anora Erkinova Akbar qizi

Qashqadaryo viloyati Kitob tumani 34-umumiy o'rta ta'lim maktabi o'qituvchisi

Tel. raqam: +998885890111, anora95erkinova@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisda biologiya fanini ingliz tili bilan integratsiyalash orqali o'quvchilarning og'zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirish masalasi yoritilgan. Tadqiqotda integratsiyalashgan yondashuv orqali fanlararo bog'liqlikni kuchaytirish, o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish hamda ularning fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Ayniqsa, CLIL (Content and Language Integrated Learning) metodikasi asosida biologik atamalarni ingliz tilida o'rgatish orqali o'quvchilarning til bilish darajasini oshirish va ilmiy ifoda qilish malakalarini rivojlantirishning afzalliklari tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada amaliy misollar, dars ishlanmalari va integratsiyalangan topshiriqlar orqali o'quvchilarning faol og'zaki muloqotga jalb etilishi ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, biologiya va ingliz tilini birgalikda o'qitish o'quvchilarda fanga nisbatan ijobiy munosabat va mustahkam til ko'nikmalarini shakllantiradi.

Kalit so'zlar: integratsiya, CLIL, biologiya, ingliz tili, og'zaki muloqot, fanlararo yondashuv, kommunikativ kompetensiya.

ANNOTATION

This article explores the development of students' speaking skills through the integration of biology and English language learning. The study highlights the importance of interdisciplinary approaches to strengthen connections between subjects, enhance students' communicative competencies, and increase their interest in both language and science. In particular, the advantages of using the CLIL (Content and Language Integrated Learning) methodology are analyzed, focusing on teaching biological terms in English to improve language proficiency and scientific expression. The article also presents practical examples, lesson plans, and integrated tasks that actively engage students in oral communication. The results of the research show that teaching biology and English in an integrated manner fosters a positive attitude toward learning and helps develop strong language skills.

Keywords: integration, CLIL, biology, English language, speaking skills, interdisciplinary approach, communicative competence.

АННОТАЦИЯ

В данной тезисе рассматривается развитие устной речи учащихся посредством интеграции биологии и английского языка. В исследовании подчеркивается важность междисциплинарного подхода для укрепления связей между дисциплинами, формирования коммуникативных компетенций учащихся и повышения их интереса как к языку, так и к естественным наукам. Особое внимание уделяется преимуществам методики CLIL (Content and Language Integrated Learning), при которой биологические термины изучаются на английском языке, что способствует повышению уровня владения языком и развитию навыков научного выражения. Также в статье приведены практические примеры, планы уроков и интегрированные задания, направленные на активное вовлечение учащихся в устное общение. Результаты исследования показывают, что интегрированное

преподавание биологии и английского языка формирует положительное отношение к обучению и способствует развитию прочных языковых навыков.

Ключевые слова: интеграция, CLIL, биология, английский язык, устная речь, межпредметный подход, коммуникативная компетенция.

Hozirgi globallashuv davrda xorijiy tillarga qaratilgan e'tibor yuksak darajada oshirilib borilmoqda. Mukammal til ustasi bo'lish esa o'z sohasining mohir vakillari uchun dolzarb vazifalardan biriga aylanib bo'ldi. Biz ingliz tili darslarimizda ilg'or pedagogik texnologiyalardan, interfaol va noan'anaviy usullardan, informatsion hamda innovatsion texnologiyalardan foydalanishimiz shartdir. Ingliz zabon bo'lmagan muhitda o'quvchilarni og'zaki nutqini rivojlantirish ancha murakkab vazifadir. Bu muammoni hal qilish uchun o'qituvchilardan darslarda turli usullardan foydalanish talab etiladi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida fanlarni integratsiyalash va xorijiy tillarni o'rgatish o'rtasidagi bog'liqlik yanada kuchaymoqda. Ayniqsa, biologiya kabi tabiiy fanlarni ingliz tili bilan integratsiyalash o'quvchilarda nafaqat fan bilimlarini, balki til ko'nikmalarini ham bir vaqtda rivojlantirish imkonini beradi (Coyle, Hood & Marsh, 2010). Og'zaki muloqot ko'nikmalarini shakllantirish esa o'quvchilarning akademik va ijtimoiy muvaffaqiyati uchun muhimdir (Nunan, 2003). Shu sababli, biologiya va ingliz tilini integratsiyalash orqali og'zaki nutqni rivojlantirish zamonaviy ta'limda dolzarb vazifa hisoblanadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida fanlarni integratsiyalash va til o'rgatish jarayonini birlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, biologiya kabi ilmiy fanlarni ingliz tili bilan birlashtirish o'quvchilarning nafaqat fan sohasidagi bilimlarini, balki til ko'nikmalarini ham rivojlantirish imkonini beradi. Og'zaki muloqot ko'nikmalarini shakllantirish, ayniqsa, o'quvchilarning fikrini aniq va ravon ifoda eta olishlari uchun zarurdir. Shu bois, biologiya va ingliz tilini integratsiyalash orqali og'zaki nutqni rivojlantirish zamonaviy ta'limda ustuvor vazifa hisoblanadi. Turli xil soha vakillari, xususan, biologiya yo'nalishi o'rganuvchilari ingliz tilini o'zlashtirishlari bir qancha qiyinchiliklarni yuzaga keltirmoqda. Xorijiy tilni o'rganishga bo'lgan qiziqish esa ushbu soha vakillari tomonidan yuqori darada ekanligi ham sir emas.

Biologiya va ingliz tilini integratsiyalashning asosiy metodlaridan biri — CLIL (Content and Language Integrated Learning) yondashuvidir. CLIL (Mazmun va til integratsiyalashgan o'qitish) - kontent va tilni birlashtirgan o'qitish metodikasi bo'lib, u o'quvchilarga fanlarni ingliz tilida o'rganish orqali til ko'nikmalarini samarali rivojlantirish imkonini beradi (Coyle et al., 2010). Biologiya fanining murakkab atamalarini ingliz tilida o'rganish nafaqat so'z boyligini oshiradi, balki og'zaki ifoda madaniyatini ham shakllantiradi (Dalton-Puffer, 2011). Bu metodika yordamida o'quvchilar biologiya fanining mavzularini ingliz tilida o'rganib, yangi so'zlarni va atamalarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, og'zaki muloqot vazifalari (masalan, muhokamalar, taqdimotlar, guruh ishlari) o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiladi.

Integratsiyalashgan darslarda o'quvchilar biologik jarayonlarni ingliz tilida ifodalash, savol-javob qilish va o'z fikrlarini ishonch bilan bayon etishni o'rganadilar. Bu nafaqat til o'rganish motivatsiyasini oshiradi, balki o'quvchilarni ilmiy fikrlashga va mustaqil izlanishga undaydi. Biologiya va ingliz tilini birlashtirgan darslar o'quvchilarga mavzuni yaxshi tushunishga yordam beradi, shu bilan birga o'z fikrini erkin ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantiradi (Marsh, 2002). O'quvchilar guruh ishlari, taqdimotlar va muhokamalar orqali biologik jarayonlarni ingliz tilida

tushuntirishni o'rganadilar, bu esa ularning kommunikativ kompetensiyasini oshiradi (Lyster & Saito, 2010).

Bundan tashqari, biologiya fanining tabiati va atamalarining murakkabligi o'quvchilarda ingliz tilida o'z fikrini aniqlik bilan ifodalashni talab qiladi, bu esa talaffuz, intonatsiya va so'z boyligini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar interfaol usullar — rolli o'yinlar, loyihalar, laboratoriya ishlarini ingliz tilida olib borish orqali o'quvchilarni faol nutqqa jalb qilishlari mumkin. Rol o'yinlari, loyihalar va laboratoriya ishlarini ingliz tilida o'tkazish o'quvchilarni faol nutqqa jalb qiladi va talaffuz hamda intonatsiya rivojlanishiga xizmat qiladi (Turnbull & Dailey-O'Cain, 2009). Bu usullar o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi (Cammarata & Tedick, 2012).

Xulosa qilib aytganda, biologiya va ingliz tilini integratsiyalash orqali og'zaki muloqotni rivojlantirish nafaqat til ko'nikmalarini oshirish, balki o'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga yordam beradi. CLIL (Mazmun va til integratsiyalashgan o'qitish) metodikasi va interfaol dars usullari o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini mustahkamlaydi, ularni mustaqil va ijodiy fikrlashga yo'naltiradi hamda global ta'lim muhitida muvaffaqiyatga erishish imkonini beradi. Shu sababli, ta'lim jarayonida biologiya va ingliz tilini birlashtirgan yondashuvni keng joriy etish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
2. Dalton-Puffer, C. (2011). *Content-and-Language Integrated Learning: From Practice to Principles?* *Annual Review of Applied Linguistics*, 31, 182-204.
3. Hamdamov, E. E. The content of the language professional-gnostic training of an English teacher. *Bulletin of Gulistan State University*, 2021
4. Marsh, D. (2002). *CLIL/EMILE – The European dimension: Actions, trends and foresight potential*. European Commission.
5. Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching*. McGraw-Hill.
6. Lyster, R., & Saito, K. (2010). Oral Feedback in Classroom SLA: A Meta-Analysis. *Studies in Second Language Acquisition*, 32(2), 265-302.
7. Turnbull, M., & Dailey-O'Cain, J. (2009). *Integrating Content and Language in Higher Education*. John Benjamins Publishing.
8. Cammarata, L., & Tedick, D. J. (2012). Balancing Content and Language in Instruction: The Experience of Immersion Teachers. *The Modern Language Journal*, 96(2), 251-269.
9. Stoller, F. L. (2004). Content-based instruction: Perspectives on curriculum planning. *Annual Review of Applied Linguistics*, 24, 261-283.
10. **Abdisheribov, S., Yo'ldosheva, M., & Jumayeva, M. (2022). Implementing creative writing in English language teaching classrooms. *Science and innovation*, 1(B8), 1343-1347.**

11. Ibroximjon, M., & Mukarrama, J. (2022). *Hozirgi kun yoshlarini ijtimoiy munosabatlarga kirishishida chet tillarini o'rgatish va uning ahamiyati. Involta Scientific Journal, 1 (5), 178-182.*
12. Jumayeva, M. B. (2025). *Use of educational methods in pedagogy. Икро журнал, 14(02), 168-174.*
13. Mukarrama, J., Jasurbek, A., & Kamoliddin, S. (2022). *Teaching listening skills in English. Academicia Globe: Inderscience Research, 3 (06), 252-255.*
14. Umidjon, G., & Mukarrama, J. (2022). *Used in lesson processes efficiency of interactive methods. Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali, 161-162.*

